

Uzņēmumi ar lielākajiem ilgtermiņa ieguldījumiem | 2017. gadā

Vieta '17 '16	Uzņēmums	Darbības joma	Ilgterm ieg., milj. eiro	Izmaiņas pret '16, %	Apgroz., milj. eiro	Peļņa, milj. eiro	Rentab., %	Ilgterm. ieg. / aktivi, %	Nodokļi valsts korbudžeta, tūkst. eiro	
1	1	Latvenergo AS	elektroenerģijas ražošana	2546,01	-3,07	498,58	150,89	30,26	69,77	11004,31
2	2	Sadales tīkls AS	elektroenerģijas sadale	1563,18	1,79	324,11	124,27	38,34	96,10	51628,15
3	3	Latvijas dzelzceļš VAS	kravu dzelzceļa transports	862,93	-1,15	180,16	23,18	12,87	95,33	69501,00
4	4	Latvijas elektriskie tīkli AS	elektroenerģijas apgāde	454,72	9,73	48,94	50,46	103,12	95,61	531,90
5	6	Rīgas satiksme PSIA	pasažieru sauszemes pārvadājumi	378,27	13,07	152,39	-0,02	-0,01	94,15	17361,52
6	7	Valsts nekustamie īpašumi VAS	nekustamā īpašuma pārvaldīšana	369,64	15,32	40,36	8,97	22,23	90,41	11966,72
7	5	Transport Systems AS	tiltu, pārvadu būvniecība	352,49	-7,84	0,00	-0,00	0,00	99,93	0,24
8	17	Air Baltic Corporation AS	pasažieru aviopārvadājumi	341,10	57,73	302,11	4,65	1,54	87,40	15501,09
9	-	Conexus Baltic Grid AS	dabāsgāzes pārvade un uzglabāšana	336,43	0,00	51,44	17,02	33,09	92,68	9219,22
10	11	UniCredit Leasing SIA	finanšu noma	301,67	17,93	20,77	5,51	26,53	66,25	90,67
11	8	Latvijas valsts meži AS	mežsaimniecība	291,48	0,11	275,83	65,21	23,64	75,30	48772,90
12	9	Cemex SIA	cementa ražošana	269,78	-4,96	78,07	-4,01	-5,13	94,11	4062,94
13	12	Rīgas ūdens SIA	ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde	266,75	4,75	46,43	2,08	4,48	96,54	13075,51
14	10	Attīstības finanšu institūcija Altum AS	kreditēšanas pakalpojumi	256,61	-6,45	15,43	5,88	38,14	57,37	3179,40
15	14	Latvijas finieris AS	kokapstrāde	253,62	6,49	224,49	11,89	5,30	84,29	14384,60
16	23	SEB Līzings SIA	finanšu noma	251,89	54,23	8,74	3,20	36,61	76,67	777,50
17	-	Gasco AS	dabāsgāzes sadale	244,32	0,00	5,86	1,83	31,26	92,93	0,00
18	-	Luminor Līzings SIA	finanšu noma	237,65	2,73	11,36	5,60	49,26	61,39	334,77
19	16	Lattelecom SIA	telekomunikācijas pakalpojumi	217,00	-2,78	173,85	39,77	22,88	74,24	40209,05
20	13	Latvijas gāze AS	enerģētika	196,69	-17,95	281,57	24,22	8,60	56,75	98764,52
21	20	Latvijas mobilais telefons SIA	telekomunikācijas pakalpojumi	184,86	-0,09	163,66	30,67	18,74	70,66	24524,33
22	19	Kronospan Rīga SIA ¹	kokapstrāde	182,85	-6,31	186,82	89,33	47,82	57,95	14003,95
23	26	Swedbank Līzings SIA	finanšu noma	178,16	20,83	11,62	10,26	88,29	52,21	2777,9
24	25	Rīgas siltums AS ²	siltumapgāde	161,18	5,95	152,32	7,76	5,09	90,16	6323,70
25	27	Esterkin Family Investments SIA	holdingkompāniju darbība	148,96	11,44	13,13	12,44	94,72	93,38	8,39
26	21	Amber Beverage Group SIA	holdingkompāniju darbība	146,76	-19,52	6,62	4,50	67,92	90,84	2146,91
27	33	Cassandra Holding Company SIA	finanšu pakalpojumi	144,50	19,37	0,02	26,54	172330,52	99,79	23711
28	24	Starptautiskā lidosta Rīga VAS	lidostas pakalpojumi	142,19	-6,70	54,64	3,49	6,38	77,99	12703,85
29	-	Tirdzniecības centrs Pleskodāle SIA	nekustamā īpašuma pārvaldīšana	137,25	189,96	13,81	28,70	207,88	93,97	3471,32
30	-	IRI Forest Assets Latvia SIA	mežsaimniecība	129,96	4,52	4,95	8,26	167,03	94,88	-152,78
31	-	Food Union Management SIA ³	konsultāciju pakalpojumi	124,02	0,00	2,62	0,19	7,24	91,01	259,16
32	30	Rīgas meži SIA	mežsaimniecība	123,95	-0,70	18,46	2,16	11,71	94,43	3034,56
33	-	Luminor Līzings Latvija SIA	finanšu noma	122,61	6,16	5,22	-4,06	-7,72	66,36	-306,08
34	34	MCH Investīcijas AS	holdingkompāniju darbība	120,00	0,00	0,00	9,32	0,00	99,55	0,85
35	35	LDZ Cargo SIA	kravu dzelzceļa transports	117,14	-2,25	235,35	12,59	5,35	68,95	-10193,88
36	43	Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca VSJA	slimnīcu darbība	113,17	16,37	89,64	0,01	0,01	84,65	18985,62
37	37	Phoenix Baltics Holding SIA ⁴	holdingkompāniju darbība	113,01	0,00	0,00	10,97	0,00	86,62	0,05
38	39	Delta Property SIA	nekustamā īpašuma pārvaldīšana	109,70	1,36	12,17	7,34	60,28	93,02	3050,25
39	38	Rīgas nami SIA	nekustamā īpašuma pārvaldīšana	108,91	0,30	5,13	0,67	13,11	95,87	1046,08
40	40	Bergvik Skog SIA	mežsaimniecība	103,74	0,44	2,42	0,28	11,39	95,92	255,83
41	-	Linstow SIA	nekustamā īpašuma pārvaldīšana	100,14	60,39	6,83	10,31	151,07	96,40	1448,09
42	44	VS Energy Latvia SIA	holdingkompāniju darbība	97,56	0,31	0,00	-0,29	0,00	99,99	2,21
43	-	Maxima Latvija SIA	mazumtirzniecība	96,68	28,54	723,05	23,22	3,21	48,07	38763,64
44	45	Viesnīca Latvija AS	viesnīcu darbība	94,60	-0,36	22,80	10,68	46,82	95,78	5309,58
45	52	Ventspils nafta termināls SIA	stīvdoru pakalpojumi	94,59	7,73	52,84	16,14	30,54	84,40	810,15
46	59	EFTEN Domina SIA	nekustamā īpašuma pārvaldīšana	94,40	17,88	10,54	11,87	112,57	98,38	2006,18
47	41	Baltijas tranzīta serviss AS	kravu dzelzceļa transports	92,72	-9,83	45,86	-1,90	-4,14	93,21	-2790,60
48	53	Privāto aktīvu pārvalde SIA	finanšu pakalpojumi	91,07	8,93	0,00	1,00	0,00	93,01	31,37
49	48	LSREF3 Rīga Plaza SIA	holdingkompāniju darbība	91,01	-1,17	11,32	3,73	32,95	92,79	1603,29
50	47	Latgran SIA	kokapstrāde, koksnes kurināmā ražošana	90,01	-2,97	59,22	7,15	12,07	92,42	1564,40
51	50	Baltic New Technologies SIA	naftas pārstrādes produktu ražošana	89,56	0,00	0,00	-0,11	0,00	99,99	-0,49
52	42	Kravu ekspedīcija SIA	holdingkompāniju darbība	89,37	-9,72	0,00	3,39	0,00	93,37	-22,93
53	-	Towers Construction Management AS	nekustamā īpašuma pārvaldīšana	88,29	28,00	0,00	-1,03	0,00	99,53	350,75
54	51	Kreiss SIA	kravu pārvadājumi	87,34	-2,10	173,32	1,47	0,85	58,13	8331,36
55	55	Olainfarm AS	farmaceitisko pamatvielu ražošana	86,88	4,70	91,71	9,27	10,11	62,95	12419,87
56	49	Multi Capital Holdings SIA	holdingkompāniju darbība	86,58	-5,64	0,00	0,01	0,00	99,99	2,50
57	-	Tampere Invest SIA	nekustamā īpašuma pārvaldīšana	85,95	84,80	5,52	11,30	204,65	97,43	1378,48
58	54	Myrtillus SIA	mežsaimniecība	84,15	0,89	3,64	0,85	23,35	96,91	4,11
59	-	MIRA-G SIA	nekustamā īpašuma pārvaldīšana	82,60	11,91	1,16	-2,82	-243,26	98,59	59,11
60	-	LDZ ritošā sastāva serviss SIA	vilcienu apkope un remonts	82,36	25,60	63,18	1,53	2,42	77,88	29899,37

¹ pārskata periods 01.10.2016.-30.09.2017. ² pārskata periods 01.10.2016.-30.09.2017. ³ pārskata periods 04.08.2016.-31.12.2017. ⁴ pārskata periods 01.02.2017.-31.01.2018. Avots: Lursoft (Uzņēmumu reģistra dati)

RAIMONDS SLAIĀIŅŠ,

ZAB Ellex Kļaviņš vecākais partneris, speciāli Dienas Biznesam

Īstais brīdis nākotnes biznesa veidošanai

A **t**gūstot un nostiprinot optimismu par ekonomikas attīstību, lielākie Latvijas uzņēmumi ir veikuši vērienīgus ilgtermiņa ieguldījumus savas darbības paplašināšanā. Vērtējot 60 lielākos ilgtermiņa ieguldītājus, secināms, ka šo ieguldījumu apjoms 2017. gadā ir sasniedzis 14,5 miljardus eiro – tie kopumā ir palielinājušies par 10% jeb 1,2 miljardiem eiro, salīdzinot ar 2016. gadu. Lai arī aptuveni pusei no topā minētajiem 60 uzņēmumiem ilgtermiņa ieguldījumu apjoms ir mazliet sarucis, otra lielo uzņēmumu daļa ir spējusi ieguldījumus jūtami kāpināt.

Vērtējot lielākos ieguldītājus nozaru griezumā, visvairāk pārstāvēti ir nekustamā īpašuma uzņēmumi (starp 60 lielākajiem deviņi ir no šīs nozares), finanšu pakalpojumu sniedzēji (astoņi uzņēmumi), pasažieru un kravu pārvadātāji (8), enerģijas ražošanas un piegādes uzņēmumi (7), kā arī mežsaimniecības nozares uzņēmumi (5). Šo piecu nozaru uzņēmumi veido aptuveni 60% no visiem lielākajiem ilgtermiņa ieguldītājiem. Ja apskata tikai 20 lielākos ieguldītājus, nozaru griezumā izteikts līderis ar sešiem uzņēmumiem ir enerģētika – tie visi ir ar elektroenerģijas un gāzes ražošanu un piegādi saistīti uzņēmumi, kas pēdējo gadu laikā ir veidojušies enerģijas tirgus liberalizācijas gaitā. Ražošana lielākie ilgtermiņa ieguldītāji ir bijuši kokapstrādes uzņēmumi (*Latvijas finieris*, *Kronospan Rīga*, *Latgran*), būvmateriālu, naftas produktu un farmaceutisko produktu ražotāji (*Cemex*, *Baltic New Technologies*, *Olainfarm*). Nevar teikt, ka ilgtermiņa ieguldītāju topā dominētu izteikti ražošanas uzņēmumi – ekonomikā attīstoties, tādiem te vajadzētu parādīties aizvien vairāk, jo ieguldījumi veido bāzi nākotnes biznesam.

Ieguldījumu apjoma pieaugums, kā arī lielāko ieguldītāju sadalījums starp dažādām nozarēm ļauj secināt, ka Latvijas lielākie uzņēmumi šobrīd saskata labu attīstības potenciālu. Sajūta par augšupejošu biznesa ciklu ir vērojama daudzos uzņēmējdarbības segmentos, te nav vienas – dominējošas – tendences kādā konkrētā jomā. Atšķirīga aina paveras, ja vērtējam lielāko ieguldītāju īpašnieku struktūru – starp 20 lielākajiem ilgtermiņa ieguldītājiem puse ir uzņēmumi ar valsts vai pašvaldības kapitālu. Valsts un pašvaldību līdzdalība vēl aizvien ir ļoti nozīmīga Latvijas biznesa vidē – šādu uzņēmumu mērogs nozīmīgs, ka ar tiem ir saistītas daudzas privātas apakšnozares un uzņēmumi.

Aizvadītajos gados *Ellex* ir bijusi un joprojām ir iespēja dalīties savā pieredzē ar daudziem no šajā topā iekļautajiem uzņēmumiem. Tā enerģētikas nozarē esam pārstāvējuši klientu intereses uzņēmuma *Latvijas gāze* (LG) restrukturizācijas procesos. Divu spēcīgu topa jaunpienācēju – 2016. gada nogalē izveidotā *Conexus Baltic Grid* (9.

vieta topā) un pērn dibinātā uzņēmuma *Gasco* (17. vieta) – iekļūšana starp Latvijā lielākajiem ilgtermiņa ieguldītājiem ir tieši saistīta ar LG infrastruktūras sadalīšanu. Arī līzinga kompānija *Luminor Līzings* ir topa jaunpienācējs, kas izveidojies līdz ar *Luminor* bankas iegādi – *Ellex* komanda kopā ar *Allen & Overy* konsultēja investīciju kompāniju *Blackstone* saistībā ar miljardu eiro vērtās līdzdalības iegādi *Luminor* bankā. Šis ir pagaidām lielākais uzņēmumu apvienošanās un iegādes darījums Baltijas valstu vēsturē.

Nacionālā aviokompānija *airBaltic* pērn uzrādījusi iespaidīgu ilgtermiņa ieguldījumu pieaugumu 57 miljonu eiro apmērā (ieguldījumu apjoms pērn sasniedza 341 miljonu eiro). Minētie ieguldījumi pamatā ir saistīti ar lidmašīnu flotes atjaunošanu – *Ellex* šajā procesā ir bijusi iespēja piedalīties, pārstāvot klientu lidmašīnu iegādes darījumus.

Vēl viena interesanta nozare, kurā notiek dinamiska attīstība, ir mežu apsaimniekošana un kokapstrāde. Kopumā no šīm abām jomām lielāko ieguldītāju topā ir iekļuvuši astoņi uzņēmumi, un, pārstāvot dažādu klientu intereses šajā segmentā (piemēram, apjomīgas mežu platības pārdošanas darījumā uzņēmumam *IKEA*), varam teikt, ka mežsaimniecības nozare ir labs izaugsmes potenciāls gan kā izejvielu avotam citām nozarēm, gan kā perspektīvam ieguldījumam no investoru puses. Par to liecina gan pieaugoša interese no investoru puses, gan Latvijas mežsaimnieku veiktie ilgtermiņa ieguldījumi savas konkurētspējas stiprināšanā.

Viens no rādītājiem, kas apliecina biznesa aktivitāšu cikla augšupeju, ir uzņēmumu peļņspēja – salīdzinot ar 2016. gadu, Latvijas 60 lielāko ilgtermiņa ieguldītāju peļņa ir teju divkārtojusies (no 507 līdz 907 miljoniem eiro). Tas ļauj uzņēmumu vadītājiem domāt par ieguldījumu kāpināšanu, lai celtu produktivitāti, kas ir vienīgais izdzīvošanas ceļš konkurences cīņā ilgākā laika posmā. Prieccē tas, ka Latvijas uzņēmēju jau paveikto ir novērtējuši ārvalstu investori – pieaugošais uzņēmumu iegādes un apvienošanās (M&A) darījumu skaits, kā arī darījumi, kas vēl ir sagatavošanas procesā, rāda, ka interese par Latviju un Baltiju palielinās.

Spilgts M&A piemērs šogad bija darījums par antirefektīvā stikla ražošanas uzņēmuma *GroGlass* pārdošanu, kur *Ellex* bija iespēja pārstāvēt pārdevēju – investīciju fondu *NCH Capital*. *GroGlass* ir labs piemērs tam, ka, atrodot savu nišu un mērķtiecīgi paplašinoties, ražošanas uzņēmums Latvijā var konkurēt visā pasaulē.

Latvija šobrīd ir augoša ekonomikas attīstības posmā, un biznesa vadītājiem tas nozīmē vienu – ir maksimāli jāizmanto labvēlīgā vide, lai nostiprinātos un paplašinātos. Ilgtermiņa ieguldījumi ir viens no būtiskiem nākotnes biznesa platformas veidotājiem, kurš top tieši tagad – labajos laikos. ■